

ETİK KURUL BAŞVURULARINDA SIKÇA YAPILAN YANLIŞLIKLARI GİDERMEK İÇİN ÖNERİLER

Sayın Araştırmacı;

Üniversitemizde görev yapan Etik Kurul kendisine yapılan başvuruları, öncelikle **bilimsel araştırma ve etik ilkeler** çerçevesinde değerlendirmektedir. Bununla birlikte Üniversitemizde yazılan tezlerin ve yapılan araştırmaların **kalitesinin yükseltilmesi** için bir araştırma ve tezde bulunması gereken kriterlere göre yazılıp yazılmadığı hususu da değerlendirmede dikkate alınmaktadır. Bu çerçevede sıkça yapılan hataların tekrarlanmaması için başlıklandırmadan problem tanımına, amaç ve yöntemlerden evren ve örneklem seçimine kadar birçok konuda tavsiyeler önermektedir. Bunlara dikkat edilerek yapılan başvurularla ilgili işlemlerin hızlandırılması ve olası aksaklıkların önlenmesi amaçlanmaktadır.

- 1) **Başvuru:** Etik kurul başvuruları araştırmayla ilgili anket/ölçek vb. ölçme araçlarının uygulamasına başlanmadan önce yapılmalıdır. **Anket uygulaması yapıldıktan sonra kurula yapılan başvurular kurulumuzca değerlendirmeye alınmamaktadır.** Bu minvalde başvuruların <https://www.izu.edu.tr/arastirma/etik-kurulu-basvurusu> sayfasında yer alan **Etik Kurul Bilgilendirme Formu ve aşağıdaki hususlar** dikkate alınarak yapılması araştırmanızın onay sürecini hızlandıracaktır.
- 2) **Başlıklandırma:** Tez veya araştırmacının başlığı orta uzunlukta, anlaşılır, açık ve net olmalıdır. Okunması ve anlaşılması uzun olabilecek başlıklardan sakınmak için bir üst ve bir alt başlık yapılması daha isabetli olacaktır. Araştırma başlığı ile araştırma konusu ve örnekleme de ilişkili olmalıdır.
- 3) **Problem tanımı:** Tez veya araştırmacının kırmızı çizgisi problem tanımıdır. Problemlerle kastedilen araştırma kağıdındaki tekil sorular değildir. Araştırmacının çözmek istediği ana soru veya sorundur! Eğer tezin ana sorunu basit ise tek bir soru cümlesiyle yazılabilir. Ama ana sorun uzun ve karmaşık bir temel sorun ise alt sorunlardan ibaret olarak yazılabilir.
- 4) **Hipotezler:** Her araştırmada hipotez olmak zorunda değildir, ama ana ve alt sorunlar test edilmesi zor ve belirsiz bir biçimde yazılmışsa bunlar hipotezlerle test edilebilecek bir somutluğa kavuşturulabilir. Hipotezlerin sayısı, araştırma sorusunu açıklığa kavuşturacak ve çözecek miktarda olmalıdır. Gereksiz hipotezler yapılmamalıdır.
- 5) **Araştırma konusu ve içeriği:** Araştırma başlığı ve problem tanımında geçen temel kavramlar ve fikirler üzerinden bir içerik yazılmalıdır. Konu takdim edilmeli ve kavramlar açıklanmalıdır. Eğer bir teori kullanılacaksa ilgili teori de burada kısaca yazılmalıdır.
- 6) **Amaç(lar):** Başvurularda genellikle başlık, içerik, sorun tanımı ve amaçlar kısmında hep aynı cümleler tekrar edilmektedir. Oysa amaç içerikle ilgili bir konu değil, araştırmacının dışsal etkisiyle ilgili bir konudur. Amaçın yazılmasında kullanılan basit bir teknik vardır: Eğer araştırma sorusunu yazdıktan sonra “Bu problemi neden araştırıyorum?” diye kendinize bir soru sorarsanız amacınız ortaya çıkar. Bir araştırma genellikle ya bir toplumsal sorunu çözmek ya bilime ve literatüre katkı sunmak ya da izlenen politikalara tavsiyeler vermek için yapılır. Bazen bunlardan biri, bazen de hepsi amaçlanabilir.
- 7) **Yöntem ve teknikler:** Araştırma yöntemleri ya niceldir ya da niteldir. Hangi grupta olduğu verildikten sonra veri toplama araçlarına (anket, katılımlı gözlem, içerik analizi, ölçek vs.) geçilmelidir. Veri toplama araçları belirlendikten sonra bunların nasıl oluşturulduğu ya da hazırlanmış ise nereden alındığı, kaynaklarıyla birlikte verilmelidir.
- 8) **Evren ve örneklem:** Araştırma yöntemi belirlendikten sonra nasıl bir gruba uygulanacağı tespit edilmelidir. Burada önemli olan, tüm nicel araştırmalarda evren ve örneklemin tam olarak yazılmasıdır. Bunların nasıl belirleneceği yöntem kitaplarında detaylı olarak açıklanmaktadır. Size düşen şey, orada verilen ilke ve tekniklere göre evren ve örnekleme sayısal ve mekânsal olarak somutlaştırmaktır. Eğer araştırma nitel bir araştırma ise, burada doyum noktasına varıncaya dek kişilerle görüşme yapılacağı ve muhtemelen 10 ya da 20 kişi de (ne kadar öngörülüyorsa) durdurulacağı belirtilmelidir.
- 9) **Örnekleme nasıl ulaşılacağı:** Yöntem, evren ve örneklem belirlenmesi yeterli değildir. Ayrıca örnekleme nasıl ulaşılacağı, anket ve ölçek uygulanacaksa bunun yüz yüze mi, (elektronik) postayla mı, sosyal medya üzerinden mi, kartopu yoluyla mı, odak grup görüşmesi yoluyla mı, vs. olduğu detaylıca belirtilmelidir.